

СМЕРНИЦЕ ЗА НАЦИОНАЛНУ СТРАТЕГИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАВАЊА

„Изгубили смо се онда кад смо се уместо да питамо како питали зашто. Коначно смо изгубљени сад, када уместо да питамо куда питамо како.“ – Борислав Пекић

1. Избор између личних и општенационалних интереса у области финансијског извештавања

Сведоци смо брзих и динамичних промена у свим областима, како на националном тако и на међународном нивоу, које не заобилазе ни ужу област финансијског извештавања. Само у последњој деценији на међународном нивоу извршене су значајне промене у систему финансијског извештавања, пре свега трансформацијом Међународних рачуноводствених стандарда (МРС) у Међународне стандарде финансијског извештавања (МСФИ), која се и даље наставља заменом појединих МРС у нове МСФИ и изменама самих МСФИ. Пре неку годину донети су нови Међународни стандарди финансијског извештавања за мала и средња правна лица (МСФИ за МСП), који су настали трансформацијом пуних МСФИ у циљу „поједностављења“ финансијског извештавања малих и средњих субјеката у односу на захтеве великих субјеката и субјеката од јавног интереса који примењују пуне МСФИ.

Са друге стране, на нивоу земаља чланица Европске уније у 2013. години донета је нова рачуноводствена директива 2013/34/ЕУ, која је објединила раније рачуноводствене директиве о годишњим финансијским извештајима (78/660/ЕЕС), о консолидованим финансијским извештајима (83/349/ЕЕС) и изменила ревизијску директиву (2006/43/ЕС) у делу који се односи на извештаје ревизора.

Динамичне промене на међународном нивоу области финансијског извештавања узрочно-последично утичу на национална законодавства која се у мањој или већој мери прилагођавају општим глобалним тенденцијама и трендовима. Међународни стандарди, пуни и скраћени МСФИ и МСФИ за МСП, још увек не представљају основну и општеприхваћену рачуноводствену регулативу у Европској унији, која је чврсто опредељена за примену својих директива у тој области, што је потврђено доношењем нове директиве

2013/34/ЕУ, чији је потпуни превод код нас објављен у часопису „Привредни саветник“, бр. 14 и 15/2014.

Према томе, Србија као претендент и кандидат за пуноправно чланство у Европску унију нема велики избор у погледу опредељења да ли ће своје законодавство у овој области ускладити са директивом 2013/34/ЕУ или ће одлучити да самостално примењује регулативу која није прихваћена у ЕУ, **као што је то сада случај са прописивањем обавезне примене МСФИ за МСП, иако ти стандарди нису прихваћени нити препоручени за примену од стране законодавства ЕУ.**

У више наврата у овом часопису раније смо истицали разлоге због којих ЕУ није прихватила, а ни као алтернативу препоручила, могућност примене садашњих МСФИ за МСП. Неки од разлога за то су:

1) Европски парламент (Комитет за економска и монетарна питања) у свом извештају¹⁾ оценио је да тела која доносе међународне стандарде (IASCF и IASB) послују нетранспарентно, без јавне контроле и без процене утицаја новог или измењеног стандарда на лица која састављају и користе финансијске извештаје и утичу на додатне трошкове који ће се због тога појавити. Такође, проблематичан је и постојећи начин финансирања IASCF/IASB који је базиран на приватним донацијама, пре свега великих ревизорских фирми и мултинационалних компанија, што доводи до сукоба интереса и угрожавања стварне независности доносиоца међународних рачуноводствених стандарда и њиховог истинског служења јавном интересу. У функционисању IASCF и IASB недостаје транспарентност, легитимитет и одговорност и ова тела нису под

¹⁾ Извештај Европског парламента А6–0032/2008 под називом *Report on International Financial Reporting Standards and the Governance of the International Accounting Standards Board* од 5.02. 2008. године објављен је на интернет адреси: www.iasplus.com/europe/0801econreport.pdf.

контролом неког демократски изабраног парламента или владе;

2) сложеност МСФИ за МСП није примерена величини микро и малих правних лица, јер захтевају састављање потпуног сета финансијских извештаја, па су по томе ти субјекти изједначени са великим субјектима и субјектима од јавног интереса који примењују пуне МСФИ. Постоји забринутост да ће трошкови увођења и примене МСФИ за МСП надмашити могуће користи од њихове примене;

3) предвиђено је да се МСФИ за МСП мењају и допуњавају сваке треће године, што значи додатне трошкове око преводјења, објављивања, измене софтвера, упознавања са извршеним изменама и усклађивања пратећих прописа;

4) они прописују обавезу састављања пуног сета финансијских извештаја са напоменама уз финансијске извештаје и у случају када их примењују микро правна лица и предузетници који се у том случају изједначавају са великим компанијама чије се хартије од вредности котирају на тржиштима капитала;

5) прописују врло сложене обавезне обрачуне одложених пореских средстава и обавеза (као у МРС 12), обрачуне резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију и друге накнаде које се исплаћују запосленима (као у МРС 19), који немају значај за микро и мале субјекте и предузетнике (који изискују време и трошкове, а користи од таквих информација скоро да нема);

6) ови стандарди прописују састављање извештаја о токовима готовине и консолидованих финансијских извештаја које код нас микро и мала правна лица немају обавезу да раде (осим у ретким случајевима), баве се и рачуноводственим исказивањем плаћања базираних на акцијама, трансакцијама у вези са сложеним финансијским инструментима и рачуноводству хеџинга, која се не појављују код малих пословних субјеката у нас, и др.;

7) највећи део субјеката који у нас примењују МСФИ за МСП обављају пословање само на домаћем тржишту, па не постоји никаква потреба за међународном упоредивошћу њихових финансијских извештаја. Корисници информација из финансијских извештаја малих и микро правних лица су домаћи субјекти навикнути на домаћа рачуноводствена правила и они у већини случајева преферирају примену домаћих (националних) уместо међународних стандарда;²

8) постоје значајне разлике у циљевима које промовишу МСФИ за МСП у односу на Директиву 2013/34/ЕУ. Према параграфу 2.2 МСФИ за МСП, циљ финансијских извештаја малих и средњих субјеката је да обезбеде информације о финансијској позицији, перформансама и токовима готовине неког субјекта које су **корисне за доношење економских одлука разноврсних корисника који нису у позицији да траже извештаје намењене да задовоље потребе за одређеним информацијама које су њима потребне**. Као што се види, ови стандарди промовишу састављање и објављивање информација у финансијским извештајима које превасходно треба да задовоље потребе потенцијалних екстерних инвеститора на тржишту капитала. Сигурно је да такви циљеви нису приоритетни за мала и микро правна лица у нашим условима (а као што видимо ни у ЕУ), с обзиром на то да су у питању субјекти чије се активности одвијају на реалном тржишту добара и услуга, а не на шпекулативним тржиштима капитала;

9) један од циљева директиве 2013/34/ЕУ је успостављање одговарајућег баланса између интереса екстерних корисника финансијских извештаја и легитимних интереса предузећа која не желе да буду непотребно оптерећена захтевима МСФИ за МСП у погледу обима финансијског извештавања. Годишњим финансијским извештајима остварују се различити циљеви и не дају се само информације улагачима у тржиште капитала већ се даје и приказ прошлих трансакција и унапређује корпоративно управљање. **Директива захтева да рачуноводствено законодавство ЕУ треба да успостави одговарајућу равнотежу између интереса адресата финансијских извештаја и интереса предузећа у томе да предузећа не буду непотребно оптерећена обавезом извештавања**. Директива треба да обезбеди да се захтеви за мала предузећа у великој мери ускладе широм ЕУ. Ова директива заснива се на начелу „мислимо најпре на мале“. Како би се избегла несразмерна административна оптерећења тих предузећа, државе чланице требало би да захтевају само неколико додатних података у форми објашњења. У случају једнообразног система извештавања, државе чланице у одређеним случајевима могу да траже ограничени број додатних података, када су они изричито тражени од националног пореског законодавства и неопходни за потребе наплате пореза. Када директива дозвољава државама чланицама прописивање додатних захтева, нпр. према малим субјектима, та могућност може да се користити у целини или делимично, тако да могу захтевати мање од онога што директива дозвољава. На исти начин државе чланице могу, када то директива дозвољава, да употребе изузеће у вези са, нпр. малим предузећима, тако што ће од неког захтева изузети мала предузећа, у целини или делимично.

Иако је „Привредни саветник“ у току двогодишње јавне расправе указивао на вишеструко штетно прописивање примене МСФИ за МСП, законодавац се ипак определио да обавезу њихове примене пропише новим Законом о рачуновод-

2 Негативне ставове Француских и Немачких националних одбора за рачуноводствене стандарде о неподобности за примену МСФИ за МСП у Европској унији навели смо у чланку: „Неадекватност примене МСФИ за МСП у Србији“ који је објављен у „Привредном саветнику“, бр. 20/2012. Иначе, до сада су МСФИ за МСП прихватиле сиромашне јужноамеричке, афричке и азијске земље и минијатурне острвске земље које немају стручне капацитете и институције да развију своје рачуноводствене стандарде. У Европи су прихваћени у законодавствима Босне, Естоније, Македоније, Швајцарске, Србије, а планирани су за увођење у Енглеској и Ирској. Иначе МСФИ су адаптирани енглески и амерички стандарди па примена МСФИ за МСП у англосаксонском законодавству подразумева примену њихових националних стандарда.

ству.³ Основни мотиви и разлози за то су изнети у многим ранијим критичким чланцима, и своде се на следеће:

1) највећи заговорник примене ових стандарда је једно квази удружење грађана, које је стицајем околности постало члан IFAC-а и у том својству добило права на превод и дистрибуцију МСФИ за МСП, па је у прописивању њихове обавезне примене видело могућност екстра зараде кроз дистрибуцију превода стандарда, обавезну „обуку“ рачуновођа и њихово сертификавање за које се залажу;

2) јавна расправа о предлогу новог Закона о рачуноводству одвијала се у популистичко-сензационалистичком маниру, тако што су уместо рационалних аргумената заговорници примене МСФИ за МСП и њихове присталице, користили превазиђене мантре о томе да њихово удружење, једино због тога што је члан IFAC-а, треба да законом добије монополски положај у погледу објављивања „професионалне“ рачуноводствене регулативе, издавања сертификата и лиценци за обављање рачуноводствених послова у Србији;

3) сличан монополски положај то удружење имало је у Закону о рачуноводству и ревизији који се примењивао од 1996–2000. Тадашњи „здрав разум“ оних који су доносили законе, измислио је „генијално откриће“ да се том квази удружењу законом додели монополски положај да арбитража коме ће, како и под којим условима додељивати право да обавља рачуноводствене послове и да ставља свој параф на тадашње годишње завршене рачуне. „Здрав разум“ открио је начин како се и у „нашим условима“ може остварити велика добит без икаквог рада;

4) да људи, као и сва жива бића, мутирају услед промењених околности у нову подврсту мутаната способних да у измењеним околностима „мењају длаку али ћуд никада“, ових дана то на примеру показују квази удружење и његове присталице, који у новим промењеним околностима поново, као пре две деце-

није, оркестрирају, спинују и ботују⁴ у таблоидима и на интернету, износећи гнусне лаж и обмане у вези са новим рачуноводственим прописима, а све у циљу да негативне последице примене МСФИ за МСП, чију примену промовишу, припишу Правилнику за микро и друга правна лица који је донет у складу са новом рачуноводственом директивом 2013/34/ЕУ. У тим бестидним лажима поново износе сензационалистичке и неистините податке којима настоје да оправдају неразумни захтев да се наметне обавезна примена МСФИ за МСП и микро и другим правним лицима и предузетницима (који ту обавезу сада немају) и да се том удружењу обезбеди монополски положај који је имало пре две деценије у вези са сертификавањем рачуновођа;

5) на жалост, из досадашњег понашања појединаца из власти и „независних“ медија, поводом ретроградних захтева за монополизацијом једне професије каква не постоји нигде у свету, које називају демократским легитимним захтевима, на које никоме у „независним“ медијима није дозвољен коментар или деманти, показатељ је нове интересне спреге која је успостављена са тим квази удружењем;

6) на вест објављену ових дана у једном дневном листу да је Министарство финансија, ипак одлучило да даље сарађује са квази удружењем рачуновођа (као да та сарадња и до сада није постојала), један читалац који је упућен у ову проблематику, написао је следећи коментар на интернету:

„Шта ради Савез ... опет лажу, они ће као да помгнуту у примени прописа ... напрасно се договорили са овима из Министарства ... Србијо, пробуди се. Не верујем да је ишта у овом тексту истина!

Па ако је тако, што Савез стално неосновано критикује, због чега? Да нема можда нека позадина иза свега? Интерес?

Србијо, пробуди се ...“

Као плод „обновљене сарадње“ настао је интересантан нови састав Националне комисије за рачуноводство и Одбора за јавни надзор ревизије.

2. Улога „независних“ медија у ширењу неистина којима се промовишу захтеви за монополизацијом рачуноводствене професије

У домаћој и међународној јавности већ одавно се расправља о све већој појави цензуре у нашим јавним медијима, у којима уместо истинитих и проверених вести преовладавају таблоидни неистинити и сензационалистички чланци. Стање је утолико теже што они који по Кодексу новинарске етике имају право да демантују нетачно објављене информације и вести, то не могу да остваре, јер јавни медији не објављују демантије, па је једини начин да се оствари право на истину покретање тужбе код суда, које се због познатог стања у судству најчешће окончавају застарелошћу поступка.

⁴ Ботоване – постављање наручених коментара на интернету у циљу системске манипулације и обмањивања јавности о одређеној теми.

³ У току вођења јавне расправе о предлозима за доношење новог Закона о рачуноводству, као и након тога, у овом часопису објављени су следећи критички чланци:

- 1) „Нацрт Националне стратегије за унапређење рачуноводства и ревизије није пут ка Европи већ странпутица у беспуће“, „Привредни саветник“, бр. 18/2011;
- 2) „Осврт на Нацрт Закона о ревизији“, „Привредни саветник“, бр. 19/2011;
- 3) „Осврт на Нацрт Закона о рачуноводству“, „Привредни саветник“, бр. 21 и 22/2011;
- 4) „Нацрт Закона о рачуноводству и нацрт Закона о ревизији као стратегија придруживања IFAC-у“, „Привредни саветник“, бр. 20/2012;
- 5) „Неадекватност примене МСФИ за мала и средња правна лица у Србији“, „Привредни саветник“, бр. 20/2012;
- 6) „Нацрт закона о рачуноводству поново се подмеће као кукавичије јаје“, „Привредни саветник“, бр. 20/2012;
- 7) „Поводом памфлета – ко и зашто изврше руглу глобалне стандарде и професионалне рачуновође“, „Привредни саветник“, бр. 21 и 22/2012;
- 8) „Осврт на реаговање једног квази удружења грађана на наше критике Закона о рачуноводству и Закона о ревизији“, „Привредни саветник“, бр. 24/2012;
- 9) „Ко и зашто напада Закон о рачуноводству“, сајт Привредног саветника www.privsav.rs;
- 10) „Беседа о лажима и обманама на којима се заснива предлог за измену рачуноводствених прописа“, сајт Привредног саветника www.privsav.rs.

У „независност“ медија ових дана смо се уверили када смо на сензационалистичке и нетачне податке изнете у чланку објављеном у дневном листу „Политика“ о новим рачуноводственим прописима, доставили деманти, који тај лист није објавио. Текст демантија је гласио:

„Сензационализам уместо аргумената

У сензационалистичком тексту „Чиновници против привреде и струке“ („Политика“ 15.02. ове године) изнет је низ неистина о новим рачуноводственим прописима.

Прво, није тачно да је „Министарство финансија донело сет нових рачуноводствених правила, према којима нико не зна како да састави „завршни рачун“ за прошлу пословну годину“. На основу којих се истраживања, чињеница и сазнања дају овакве сензационалистичке изјаве, осим ако је у питању критеријум – ако не знам ја, не зна нико!

Друго, нетачна је констатација „да нико не зна да затвори лањске пословне књиге и припреми годишње извештаје о свом пословању“. Ово је апсолутно нетачно, а узгред, и термилошки је погрешно, јер се пословне књиге не „затварају“ већ закључују, али треба знати да се то не уређује прописима, већ се учи у школи и подразумева се као рутински део посла који обавља софтверска апликација након свих извршених књижења за пословну годину.

Треће, нетачна је констатација да „су наша последња правила за припрему финансијских извештаја не само ван међународних стандарда финансијског извештавања, већ и директива ЕУ, које бисмо као земља кандидат за ЕУ, морали да спроводимо и поштујемо као Свето писмо“. О усклађености нових рачуноводствених прописа са међународном регулативом оцену су дали стручњаци из Европске комисије у документу „Извештај о напретку Србије за 2014. годину“ од 8.10.2014. године, и у пратећем документу „Стратегија проширења и кључни изазови 2014–2015“ у којима је од свих анализираних 33 поглавља, међу четири најбоље области сврстана област рачуноводства и ревизије. Такође, ови прописи добили су највише оцене и у последњем скринингу о усклађености наших прописа са директивама ЕУ који је недавно одржан у Бриселу. У вези са тиме сте могли консултовати надлежне из канцеларије за европске интеграције.

Четврто, нетачна је констатација „да су нашим наопако сроченим Законом о рачуноводству и пратећим прописима предвиђена чак 44 различита финансијска извештаја, која треба, уз уплату различитих накнада, доставити АПР-у.“ Ово је произвољан и нетачан податак, јер је за разлику од ранијег закона прописан само један нови извештај за недобитне организације, што је у складу са међународном регулативом у тој области. Према члану 26. Закона о рачуноводству, Министарство финансија прописује два финансијска извештаја, гувернер НБС шест и Комисија за хартије од вредности четири, што је укупно 12, а не 44 како је наведено у спорном тексту. Највероватније, реч је о незнању шта спада у финансијски извештај, па се

нетачно у финансијске извештаје укључују и други документи и обрасци који ту не спадају. Интересантно је да интервјуисани саговорници не критикују подзаконска акта која су донели гувернер НБС и Комисија за хартије од вредности, иако се ради о сличним и међусобно усаглашеним прописима са онима које је донело Министарство финансија.

Пето, нетачан је приказ броја позиција у Билансу стања и Билансу успеха по међународним стандардима, уз опаску да ти стандарди апсолутно не прописују конкретну садржину тих образаца, па ни број позиција у њима. Тако, параграф 57 МРС 1 гласи: „Овај Стандард не прописује редослед ни облик у ком треба да буду презентоване позиције“. За разлику од међународних стандарда, нова Директива 2013/34/ЕУ детаљно прописује облик и редослед позиција у Билансу стања и Билансу успеха са којима су усаглашени подзаконски акти, па су због тога и добијене високе оцене о усаглашености тих прописа са ЕУ директивама.

Шесто, у приказу тобожње неусаглашености рачуноводствених прописа Србије са међународним стандардима, намерно или из незнања, није наведен податак да највећи број привредних субјеката спада у микро правна лица и предузетнике (преко 95% свих субјеката) за које је прописано да састављају само Биланс стања (који има 46 позиција) и Биланс успеха (45 позиција) у скраћеном обиму података, уместо како је наведено за Биланс стања 137 позиција а за Биланс успеха 97!

Седмо, нетачна је и сензационалистичка оцена да ће због примене нових прописа „из привреде бити исисано стотине милиона евра за непотребне трошкове“, а ни речи, како, на који начин и ко ће исисати те грдне стотине милиона евра из привреде у којој тих пара нема?

Осмо, нови прописи налажу да привредни субјекти који примењују међународне стандарде (велике и мале) морају да утврде и објаве укупан резултат пословања који се по старим прописима није утврђивао. У досадашњим билансима само се исказивао део укупног резултата пословања, а значајан део тог резултата остајао је скривен, невидљив и чак неопорезован. Нови прописи захтевају транспарентно исказивање и објављивање укупног резултата пословања, јер су без укупног резултата биланси лажни и дају искривљену слику о резултату пословања и финансијском положају привредног субјекта. О томе у објављеном прилогу нема ни речи. Зашто?

Девето, нови рачуноводствени прописи захтевају да се уз годишњи финансијски извештај достави одлука о усвајању тог извештаја, одлука о расподели добити или покрићу губитка, а за обвезнике ревизије и извештај о пословању и мишљење овлашћеног ревизора да ли су финансијски извештаји састављени у складу са међународним стандардима и да ли истинито приказују финансијски положај и исказани резултат пословања. Због потребе да се саставе квалитетни и тачни финансијски извештаји рок за њихово састављање и јавно објављивање је продужен и усклађен са општеприхваћеним роковима у међународној пракси

(уместо ранијег рока од два месеца, садашњи рок је шест месеци по истеку године за коју се састављају). Овакве регулаторне одредбе не одговарају онима који су по ранијим прописима обелодањивали финансијске извештаје без усвајања надлежних органа и без мишљења ревизора достављеног уз те извештаје. У том смислу, у спорном прилогу изнет је нетачан податак да „закон каже да се „завршни рачуни“ морају предати до 28. фебруара“, што није тачно. Рок до краја фебруара прописан је за статистички извештај, који по закону није финансијски извештај.

Десето, предлагање да се суспендују нови прописи и да се изврши повратак на старе, у моменту када већина привредних субјаката приводи крају састављање финансијских извештаја, а многи су и закључили пословне књиге за прошлу годину, је неодговорно и недобронамерно мешетарење, које највише штети онима од којих се тражи да подрже такве идеје и предлоге.

Да ли се са наведеним ретроградним захтевима и интересима поклапају и интереси неких политичких странака, које се по закону сматрају недобитним организацијама и чији финансијски извештаји треба да се обелодањују у оквиру регистра финансијских извештаја, питање је од круцијалног значаја за судбину започетих реформи у области финансијског извештавања у нас. Ово је из тог разлога **што су код нас још увек појединачни интереси изнад општих интереса, па је могуће да више пута поновљена лаж у јавним медијима постане „истина“ која ће бити разлог да се општенационални циљеви и интереси суспендују у корист личних. Да ли ће се таква грешка опет поновити, показаће време.**

Иначе, овај текст је по обиму исти као и објављени демантовани чланак, међутим, и после скраћења за ½ како је захтевао главни и одговорни уредник „Политике“, овај деманти није објављен!

Међутим, није нам био циљ да достављеним демантијем бранимо нови Закон о рачуноводству јер за то немамо разлог, већ да, истине ради, укажемо на неистине које сада о том закону износе они који су допринели и залагали се за увођење МСФИ за МСП, који су иначе највећа грешка садржана у том закону, и због којих мала правна лица која их обавезно примењују имају највећу штету од њихове примене.

3. Смернице за националну стратегију рачуноводства

Већ сада је јасно да се покренута кампања потпомогнута појединцима из власти и наводна „обновљена“ сарадња између квази удружења и Министарства финансија своди на пуки интерес, како је у коментару добро проценио читалац објављене информације о томе. У чему се састоји тај интерес? Па у заради без рада, како би у жаргону неки други читалац у свом коментару написао. Наиме, постоје индикације да ће се из одговарајућих фондова ЕУ (или других извора, свеједно) обезбедити знатна новчана средства за развој и унапређење финансијског извештавања у Србији.

То удружење има искуство у коришћењу таквих средстава, јер је у прошлом периоду СДК том удружењу уплаћивала огромна средства за спровођење испита за звања у рачуноводству запослених у тој бившој државној институцији, којима таква звања нису ни била потребна. Где су завршила средства од такве активности, познато је, али до сада то званично никада није испитано, а сада то више није ни битно. Битно је друго, а то је питање да ли се припрема реприза раније представе у којој су исти сценаристи и режисери, са измењеним глумачким улогама. Подигнута халабука у таблоидним медијима о томе да данас у Србији финансијске извештаје може да саставља ко хоће, а наводно то најчешће раде по занимању „фризери“, што треба да асоцира на „фризирање“ или лажно састављање финансијских извештаја, упућује на припрему терена и најаву велике представе. Одмах да кажемо да нас такве работе у бити не интересују, не завидимо им на томе, јер нисмо научили да без рада зарађујемо, а и плашимо се да би нас такве привилегије могле мутирати у бића слична њима, тј. у посебну подврсту људи паразита.

Међутим, у питању је статус професије којом се бавимо, ипак најдуже и најуспешније у Србији, ако се успех мери резултатима пословања финансијским, натуралним и сваким другим мерилима. И због тога у наставку наводимо основне смернице које би, поред осталих, не мање важних питања, требало уградити у нову националну стратегију за развој финансијског извештавања у Србији, а све у циљу да се отклоне стални страхови, претње и антагонизми прошлости које повампирено квази удружење, свесно или несвесно потпомогнута појединцима из власти и „независним“ медијима шири просторима Србије. Шире се оправдани страхови да поново долазе године које ће појести скакавци.

Због свега наведеног, нова стратегија финансијског извештавања, коју би требало да донесе Министарство финансија уз сарадњу са компетентним институцијама и да је усвоји Влада, треба да се заснива на следећем:

1. Предвидети да се пуни МРС/МСФИ у Србији примењују под условима прописаним Уредбом (ЕЗ) бр. 1606/2002 о примени Међународних рачуноводствених стандарда у Европској унији.

2. Предвидети доношење и примену националних стандарда финансијског извештавања које ће примењивати сви субјекти који не примењују пуне МРС/МСФИ. Ови стандарди треба да буду донети у складу са важећим директивама ЕУ у којима ће бити прописана обавеза састављања Биланса стања, Биланса успеха и Напомена за средња правна лица, а само Биланс стања и Биланс успеха за мала и микро правна лица и предузетнике. Обрасци Биланс стања и Биланс успеха треба да буду у складу са обрасцима прописаним директивом 2013/34/ЕУ. То је досадашња пракса скоро свих земаља чланица ЕУ, међу којима су и бивше југословенске републике Словенија и Хрватска, које поред пуних МСФИ примењују само своје националне стандарде финансијског извештавања.

Усклађивање са директивом 2013/34/ЕУ подразумева да субјекти који примењују националне стан-

дарде не састављају додатне финансијске извештаје о осталом резултату, токовима готовине и променама на капиталу.

У националним стандардима финансијског извештавања треба изоставити регулативу о одложеним пореским средствима и одложеним пореским обавезама, о резервисањима за отпремнине и пензије, о рачуноводству хецинга, о плаћању акцијама, као и одредбе о садржини извештаја о осталом резултату, извештаја о токовима готовине и извештаја о променама на капиталу.

3. Предвидети да националне рачуноводствене стандарде припрема Одбор за националне стандарде финансијског извештавања који има седам (или девет) чланова за које морају строго бити прописани услови у погледу школских квалификација, радног искуства и досадашњег стручног и научног рада у области рачуноводства и ревизије. Из исте институције не могу бити заступљена два или више чланова овог тела.

4. Предвидети које услове (у погледу школске спреме, радног искуства и других квалификација) треба да испуњавају лица којима се поверавају послови вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја. У том смислу, могу се предвидети следећа решења:

Послове вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја могу да обављају лица са академским или струковним звањем дипломирани економиста или струковни економиста и најмање једном (или две) године радног искуства на пословима вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја. У радно искуство признаје се и искуство проведено на тим пословима у току трајања школовања.

Лица која имају високу или вишу стручну спрему академских или струковних студија, које нису економског смера, а имају друго звање адекватно тој школској спреми, морају да имају најмање две године радног искуства на пословима вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја и положен стручни испит пред Комисијом за полагање стручног испита за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја.

Лица која имају средњу стручну спрему, морају да имају најмање три године радног искуства на пословима вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја и положен стручни испит пред Комисијом за полагање стручног испита за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја.

Припрему кандидата за полагање стручног испита за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја врше удружења, друге асоцијације и консултантске куће које су регистроване и испуњавају услове за обављање претежне делатности пружања услуга едукације у области рачуноводства и пореског саветовања. Услови које морају испуњавати правна лица за обављање едукације лица за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја уређују се законом.

Комисију за полагање стручног испита за обављање послова вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја именује надлежно министарство

за послове финансија од стране афирмисаних стручних лица из области рачуноводства, пореског система и привредног права. Програм полагања стручног испита прописује министар надлежан за послове финансија.

Евиденцију о лицима која испуњавају услове за вођење пословних књига и састављања финансијских извештаја на основу школске спреме и радног искуства, као и о лицима која испуњавају те услове на основу положеног стручног испита, воде удружења, друге асоцијације и консултантске куће код којих та лица користе услуге континуиране едукације путем часописа, семинара и саветовања а које су регистроване и испуњавају услове за обављање претежне делатности пружања услуга едукације у области рачуноводства и пореског саветовања. Евиденција стручних лица која испуњавају услове за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја је јавна и мора бити објављена на интернет страници правног лица који води ту евиденцију. За тачност података у евиденцијама стручних лица одговорна су правна лица која воде те евиденције.

5. Удружења, друге асоцијације рачуновођа и консултантске куће које се баве издавачком делатношћу и континуираном едукацијом рачуновођа су равноправни у правном промету и пружању консултантских услуга и не могу се удруживати или на други начин обезбеђивати монополски или повлашћени положај на тржишту. За свако супротно понашање треба предвидети одговарајуће законске консеквенце.

6. Остала питања у вези са регулативом у области финансијског извештавања треба уподобити доследно одредбама директиве 2013/34/ЕУ.

4. Обавезе и одговорност састављања и објављивања финансијских извештаја и извештаја управе

У вези са одговорношћу за састављање и објављивање финансијских извештаја у закону треба доследно применити одредбе директиве 2013/34/ЕУ, којима је прописано следеће:

1. Државе чланице обезбеђују да чланови административних, управљачких и надзорних тела предузећа, делујући у оквиру надлежности које су им додељене на основу националног права, буду колективно обавезни да обезбеде да се:

а) годишњи финансијски извештаји, извештај управе и, ако се наводи одвојено, извештај о корпоративном управљању, и

б) консолидовани финансијски извештаји, консолидовани извештај управе и, ако се наводи одвојено, консолидирани извештај о корпоративном управљању, састављају и објављују у складу са захтевима ове Директиве и, према потреби, у складу са међународним рачуноводственим стандардима који су усвојени у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1606/2002.

2. Државе чланице обезбеђују да се њихови закони и други прописи о одговорности, барем према предузећу, у вези са повредом дужности из става 1. примењују на чланове административних, управљачких и надзорних тела предузећа.